

กล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทางบกของภาคใต้ตอนบน

The Orchids in Upper Southern Terrestrial National Parks

พรวิษ เฉลิมวงศ์¹

¹ศูนย์นวัตกรรมอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

การศึกษากล้วยไม้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางบกของภาคใต้ตอนบน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความหลากหลายระดับชนิดพันธุ์ ตลอดจนลักษณะทางสัณฐานวิทยา และนิเวศวิทยา เริ่มดำเนินการสำรวจและศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2555 จนถึงปัจจุบัน จากการศึกษาพบกล้วยไม้ จำนวน 41 สกุล 90 ชนิด นับว่าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางบกของภาคใต้ตอนบน มีความหลากหลายของกล้วยไม้เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นต้นทุนของแหล่งพันธุกรรมในธรรมชาติ และสามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการจัดการ และการอนุรักษ์กล้วยไม้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติต่อไป

คำหลัก : กล้วยไม้, อุทยานแห่งชาติทางบก, ภาคใต้ตอนบน

ABSTRACT

The purposes of this project were to study species diversity, morphological characters and ecology of orchids in the Upper Southern National Park. The study was conducted from October 2012 until the present. It was found that there were 41 genus, 90 species of orchids. The result showed that The Upper Southern National Park is rich in orchid species. This natural genetic resource is invaluable and can be utilized as basic data in conservation plan for orchids in National Park.

Key word : Orchid, Terrestrial National Park, Upper Southern

คำนำ

พืชวงศ์กล้วยไม้ นับเป็นพืชที่มีรูปแบบการดำรงชีวิตที่หลากหลายวงศ์หนึ่ง โดยสามารถพบเห็นกล้วยไม้ในทุกสภาพของประเภทป่าและโครงสร้างป่า ตั้งแต่ที่ลุ่มน้ำท่วมขัง บนพื้นป่า บนลำต้น บนเรือนยอด หรือแม้แต่บนผาหินปูนที่มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชต่ำ ซึ่งปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันเหล่านี้ จะเป็นปัจจัยกำหนดการปรากฏอยู่รวมถึงชีพลักษณะของกล้วยไม้แต่ละชนิด

อุทยานแห่งชาติทางบกของภาคใต้ตอนบน มีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชันเรียงรายสลับซับซ้อน เทือกเขาขวางแนวเหนือ - ใต้ ทั้งเทือกเขาตะนาวศรี เทือกเขาภูเก็ต เทือกเขานครศรีธรรมราช บางพื้นที่มีสภาพเป็นภูเขาหินปูนมีหน้าผาสูงชัน ส่วนที่เป็นพื้นที่ราบส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ราบริมห้วยริมนล่องซึ่งอยู่ระหว่างหุบเขา ลักษณะภูมิอากาศส่วนใหญ่ของภูมิภาคนี้เป็นแบบร้อนชื้น มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี โดยได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออย่างเต็มที่ สามารถจำแนกฤดูได้ชัดเจนเพียง 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนเริ่มจากเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน มีอากาศร้อนมากที่สุดในต้นเดือนเมษายน และฤดูฝนเริ่มจากเดือนพฤษภาคมถึงเดือนธันวาคม โดยมีฝนตกชุกมากที่สุดระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม

แนวคิดของการสำรวจและศึกษากล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทางบกของภาคใต้ตอนบนในครั้งนี้ เริ่มต้นจากการที่ผู้ดำเนินการสำรวจและศึกษา ได้ปฏิบัติงานสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครองอื่น ๆ ของภาคใต้ โดยในรายละเอียดของการปฏิบัติงานดังกล่าวนั้น จำเป็นต้องเดินเท้าเข้าไปยังพื้นที่เป้าหมายที่จะปฏิบัติงาน ผ่านสภาพป่าดิบชื้นภาคใต้หลายรูปแบบ ได้ประจักษ์ในความหลากหลายทางชีวภาพของป่า ตั้งแต่ระดับพื้นป่าจนถึงชั้นเรือนยอด ทั้งเห็ดรา พันธุ์พืช และสัตว์ป่า ผ่านสภาพอากาศที่ร้อนจัดจนถึงหนาวเย็น โดยตลอดหลายปีที่ผ่านมา มักจะตั้งหน้าตั้งตาเดินไปยังที่กักที่จะปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียว ได้ละทิ้งโอกาสที่จะศึกษาความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตสองข้างทางไป โดยวันหนึ่งในขณะเดินเท้า

เข้าไป พบต้นไม้ใหญ่ล้มขวางทาง ใบเขียวแห้งหมดแล้ว แต่ยังมีสิ่งมีชีวิตกลุ่มหนึ่ง ที่เกาะติดอยู่ตามลำต้นและกิ่ง ที่ยังมีชีวิตอยู่ได้ จึงเกิดความคิดที่จะสำรวจและศึกษากล้วยไม้ในบริเวณสองข้างทางเดินเท้าไปสู่พื้นที่ปฏิบัติงานสำรวจทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละครั้ง เบื้องต้นพบว่าพืชวงศ์กล้วยไม้ส่วนใหญ่เป็นพืชอิงอาศัย มีหลายขนาด มีรูปแบบการดำรงชีพที่หลากหลาย รวมทั้งมีความต้องการปัจจัยแวดล้อมในการดำรงชีพที่ต่างกัน ซึ่งสัมพันธ์กับสภาพป่าหรือต้นไม้หรือสถานที่ที่กล้วยไม้ขึ้นอยู่กับ

การสำรวจและศึกษากล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทางบกของภาคใต้ตอนบนครั้งนี้ จึงเป็นเครื่องยืนยันอย่างหนึ่งถึงความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางระบบนิเวศของผืนป่าทางภาคใต้ ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ และพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเหมาะสม ตลอดจนการนำข้อมูลไปใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกล้วยไม้และความสัมพันธ์ของกล้วยไม้กับแหล่งที่อยู่อาศัย อันจะนำไปสู่ความตระหนักและการให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์กล้วยไม้ป่ารวมทั้งแหล่งที่อยู่อาศัยต่อไป ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการศึกษากล้วยไม้ในครั้งนี้ ได้แก่

- 1) เพื่อให้ทราบถึงจำนวนสกุลและชนิดของกล้วยไม้ในอุทยานแห่งชาติทางบกของภาคใต้ตอนบน
- 2) เพื่อศึกษาข้อมูลลักษณะทางพฤกษศาสตร์สภาพนิเวศถิ่นที่อยู่ของกล้วยไม้ที่ทำการศึกษา
- 3) เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำระบบฐานข้อมูลของอุทยานแห่งชาติทางบกของภาคใต้ตอนบนต่อไป
- 4) เพื่อประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องกล้วยไม้ให้แก่ผู้ที่สนใจทั่วไป

วิธีการศึกษา

การศึกษากล้วยไม้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางบกของภาคใต้ตอนบน มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาสภาพภูมิประเทศของพื้นที่อุทยานแห่งชาติทุกแห่ง สอบถามข้อมูลพื้นฐานด้านกล้วยไม้จากเจ้าหน้าที่อุทยานฯ และราษฎรที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่อุทยานฯ
- 2) ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนทางการศึกษา
- 3) กำหนดเส้นทางที่จะทำการเดินสำรวจเก็บตัวอย่างกล้วยไม้
- 4) จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการ
- 5) ทำการเดินสำรวจและบันทึกข้อมูลกล้วยไม้ที่พบพร้อมทั้งถ่ายภาพส่วนประกอบต่าง ๆ เก็บตัวอย่างกล้วยไม้ในกรณีที่ไม่สามารถจำแนกชนิดได้ โดยจะทำการสำรวจเฉพาะพื้นที่ที่มีต้นไม้ล้ม กิ่งไม้หัก กล้วยไม้ที่ร่วงหล่นตามพื้นป่า และกล้วยไม้ที่เกาะอาศัยตามลำต้นและกิ่งไม้ในระดับที่สามารถเก็บตัวอย่างได้
- 6) ทำการจดบันทึกข้อมูล และรายละเอียดต่าง ๆ ของกล้วยไม้แต่ละชนิด และรายละเอียดของพื้นที่ที่สำรวจพบกล้วยไม้
- 7) นำข้อมูลกล้วยไม้ที่สำรวจพบมาศึกษาเปรียบเทียบกับภาพถ่ายและลักษณะทางพฤกษศาสตร์จากเอกสารด้านอนุกรมวิธาน เพื่อจำแนกสกุลและชนิด
- 8) รวบรวมชนิดกล้วยไม้ที่พบเขียนคำบรรยายลักษณะทางพฤกษศาสตร์ และเรียบเรียงจัดทำเป็นรูปเล่มเอกสาร เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ต่อไป

พื้นที่ศึกษา

ดำเนินการสำรวจในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางบกของภาคใต้ตอนบน จำนวน 11 อุทยานแห่งชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาพนมเบญจา จังหวัดกระบี่, อุทยานแห่งชาติเขานัน, อุทยานแห่งชาติเขาหลวง อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง, อุทยานแห่งชาติน้ำตกสี่ขีด จังหวัด

นครศรีธรรมราช, อุทยานแห่งชาติศรีพังงา จังหวัดพังงา, อุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว จังหวัดระนอง, อุทยานแห่งชาติเขาสก, อุทยานแห่งชาติไทร้มเย็น, อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง และอุทยานแห่งชาติคลองพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลและวิจารณ์

จากการศึกษาซึ่งเน้นศึกษาเฉพาะกล้วยไม้ที่พบตามต้นไม้ล้ม กิ่งไม้หัก กล้วยไม้ที่ร่วงหล่นตามพื้นป่า และกล้วยไม้ที่เกาะอาศัยตามลำต้นและกิ่งไม้ในระดับที่สามารถเก็บตัวอย่างได้ เพื่อนำมาตรวจวิเคราะห์ชนิดให้ได้ชื่อวิทยาศาสตร์ และบรรยายลักษณะทางพฤกษศาสตร์ โดยเทียบกับเอกสารอ้างอิง ได้แก่ The Orchids of Peninsular Malaysia and Singapore (Seidenfaden and Wood, 1992) Contributions to the Orchid Flora of Thailand IV, IX, X, XII, XIV (Seidenfaden, 1972, 1981, 1982a; Seidenfaden and Pedersen, 2002) Orchid Genera in Thailand I, II, X, XII (Seidenfaden, 1975a, 1975b, 1982b, 1985) กล้วยไม้ป่าเมืองไทย (สลิล 2549) กล้วยไม้เมืองไทย (อบฉันท 2543) และคู่มือศึกษากล้วยไม้ป่า เล่ม 1 (สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช 2551) ผลการสำรวจ พบกล้วยไม้ จำนวน 41 สกุล 90 ชนิด นอกจากนี้ ยังมีกล้วยไม้ที่ไม่สามารถจำแนกชนิดได้ คือ แผ่นดินเย็น *Nervilia* sp. รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายชื่อกล้วยไม้ที่พบในอุทยานแห่งชาติทางบกของภาคใต้ตอนบน เรียงลำดับตามสกุล ชื่อไทย ลักษณะวิสัย และ ชื่อวิทยาศาสตร์

ชื่อสกุล	ชื่อไทย	ลักษณะวิสัย	ชื่อวิทยาศาสตร์
Acriopsis	เอื้องนมหนู	epiphyte	<i>Acriopsis lilifolia</i> (J.König) Seidenf.
Aerides	เอื้องกุหลาบกระเป๋าคัด	epiphyte	<i>Aerides odorata</i> Lour.
Agrostophyllum	เอื้องปีกไก่ใหญ่	epiphyte lithophyte	<i>Agrostophyllum longifolium</i> (Blume) Rchb.f.
	เอื้องปีกไก่	epiphyte lithophyte	<i>Agrostophyllum majus</i> Hook.f.
	เอื้องใบเฟิร์น	epiphyte	<i>Agrostophyllum stipulatum</i> (Griff.) Schltr.
Anoectochilus	ว่านน้ำทอง	terrestrial	<i>Anoectochilus setaceus</i> Blume
Appendicula	หางแมงเงา	epiphyte	<i>Appendicula cornuta</i> Blume
Arundina	หญ้าจิมฟันควาย	terrestrial	<i>Arundina graminifolia</i> (D.Don) Hochr.
Ascocentrum	เอื้องเข็มม่วง	epiphyte	<i>Ascocentrum ampullaceum</i> (Roxb.) Schltr.
	เอื้องเข็มแสด	epiphyte	<i>Ascocentrum miniatum</i> (Lindl.) Schltr.
Bromheadia	กลีบขาว	epiphyte	<i>Bromheadia alticola</i> Ridl.
	กล้วยไม้ดิน	terrestrial	<i>Bromheadia finlaysonianae</i> (Lindl.) Miq.
Bulbophyllum	สิงโตสายสร้อย	epiphyte	<i>Bulbophyllum clandestinum</i> Lindl.
	สิงโตร่มแดง	epiphyte	<i>Bulbophyllum corolliferum</i> J.J.Sm.
	สิงโตพัดแดง	epiphyte	<i>Bulbophyllum flabellum-veneris</i> (J.König) Aver.

ชื่อสกุล	ชื่อไทย	ลักษณะวิสัย	ชื่อวิทยาศาสตร์
Bulbophyllum	สิงโตดอกไม้ไฟ	epiphyte	<i>Bulbophyllum medusae</i> (Lindl.) Rchb.f.
	สิงโตโคมไฟ	epiphyte	<i>Bulbophyllum odoratissimum</i> (Sm.) Lindl. ex Hook.f.
	สิงโตถิ่นใต้	epiphyte	<i>Bulbophyllum purpurascens</i> Teijsm. & Binn.
Calanthe	กาลันเตขาว	terrestrial	<i>Calanthe ceciliae</i> Rchb.f.
	เอื้องน้ำเต้า	terrestrial	<i>Calanthe rubens</i> Ridl.
Ceratostylis	เอื้องต้นหอม	epiphyte	<i>Ceratostylis subulata</i> Blume
Cleisostoma	เอื้องใบกวี	epiphyte	<i>Cleisostoma subulatum</i> Blume
Coelogyne	เอื้องหมาก	epiphyte	<i>Coelogyne trinervis</i> Lindl.
		lithophyte	
Corymborkis	ว่านหางหนูมาน	terrestrial	<i>Corymborkis veratrifolia</i> (Reinw.) Blume
Cryptostylis	เอื้องแมงมุม	terrestrial	<i>Cryptostylis arachnites</i> (Blume) Hassk.
Cymbidium	กะเหรี่ยงร้อน	epiphyte	<i>Cymbidium bicolor</i> Lindl.
	กะเหรี่ยงร้อนปากเปิด	epiphyte	<i>Cymbidium finlaysonianum</i> Lindl.
Dendrobium	กล้วยไม้มีอนาง	epiphyte	<i>Dendrobium acerosum</i> Lindl.
	เอื้องมณี	epiphyte	<i>Dendrobium aloifolium</i> (Blume) Rchb.f.
	เอื้องสายหลวง	epiphyte	<i>Dendrobium anosmum</i> Lindl.
	เอื้องสาย	epiphyte	<i>Dendrobium aphyllum</i> (Roxb.) C.E.C.Fisch.
	กล้วยไม้ก้างปลา	epiphyte	<i>Dendrobium bilobulatum</i> Seidenf.
	เอื้องคำ	epiphyte	<i>Dendrobium chrysotoxum</i> Lindl.
	เอื้องปากนกแก้ว	epiphyte	<i>Dendrobium cruentum</i> Rchb.f.
	เอื้องมะลิ	epiphyte	<i>Dendrobium crumenatum</i> Sw.

ชื่อสกุล	ชื่อไทย	ลักษณะวิสัย	ชื่อวิทยาศาสตร์
Dendrobium	เอื้องเงินหลวง	epiphyte	<i>Dendrobium formosum</i> Roxb.ex Lindl
	หวายตะมอยน้อย	epiphyte	<i>Dendrobium hendersonii</i> A.D.Hawkes & A.H.Heller
	เอื้องดอกมะเขือ	epiphyte	<i>Dendrobium hercoglossum</i> Rchb.f.
	เอื้องก้างปลา	epiphyte	<i>Dendrobium indivisum</i> (Blume) Miq.
	เอื้องตะขาบใหญ่	epiphyte	<i>Dendrobium leonis</i> (Lindl.) Rchb.f.
	เอื้องผึ้ง	epiphyte	<i>Dendrobium lindleyi</i> Steud.
	เอื้องดอกมะเขือใต้	epiphyte	<i>Dendrobium linguella</i> Rchb.f.
	เอื้องก้างปลาเล็ก	epiphyte	<i>Dendrobium mannii</i> Ridl.
	ข้าวตอกปราจีน	epiphyte	<i>Dendrobium oligophyllum</i> Gagnep.
	เอื้องขนหมู	epiphyte	<i>Dendrobium pachyglossum</i> E.C.Paris & Rchb.f.
	เอื้องน้อย	epiphyte	<i>Dendrobium pachyphyllum</i> (Kuntze) Bakh.f.
	หวาย	epiphyte	<i>Dendrobium pensile</i> Ridl.
	เอื้องแปรงสีฟัน	epiphyte	<i>Dendrobium secundum</i> (Blume) Lindl.
	มือชะนี	epiphyte	<i>Dendrobium senile</i> E.C.Parish & Rchb.f.
	เอื้องแผงโสกา	epiphyte	<i>Dendrobium terminale</i> E.C.Parish & Rchb.f.
เอื้องตอติเล	epiphyte	<i>Dendrobium tortile</i> Lindl.	
Dienia	สิğunคล	terrestrial	<i>Dienia ophrydis</i> (J.König) Seidenf.
Eria	อินจัน	epiphyte	<i>Eria biflora</i> Griff.
	เอื้องช่องวงข้าง	epiphyte	<i>Eria densa</i> Ridl.
	-	epiphyte	<i>Eria floribunda</i> Lindl.

ชื่อสกุล	ชื่อไทย	ลักษณะวิสัย	ชื่อวิทยาศาสตร์
Eria	เสวตสุกรี	epiphyte	<i>Eria javanica</i> (Sw.) Blume
	เอื้องบายศรี	epiphyte	<i>Eria lasiopetala</i> (Willd.) Omerod
	เอื้องนันทาข่าย	epiphyte	<i>Eria muscicola</i>
	ทำทาน	epiphyte lithophyte	<i>Eria paniculata</i> Lindl.
	เอื้องนันทาง	epiphyte lithophyte	<i>Eria pannea</i> Lindl.
Epipogium	กล้วยปลวก	saprophyte	<i>Epipogium roseum</i> (D.Don) Lindl.
Eulophia	หมูกิ่ง	terrestrial	<i>Eulophia andamanensis</i> Rchb.f.
Flickingeria	กูดหิน	epiphyte	<i>Flickingeria fimbriata</i> (Blume) A.D.Hawkes
		lithophyte	
Grammatophyllum	ว่านเพชรหึง	Epiphyte	<i>Grammatophyllum speciosum</i> Blume
Liparis	เอื้องข้าวนก	epiphyte lithophyte	<i>Liparis cespitosa</i> (Lam.) Lindl.
	เอื้องกลีบม้วนดอกแดง	terrestrial	<i>Liparis nigra</i> Seidenf.
Luisia	เอื้องลิ้นดำ	epiphyte	<i>Luisia psyche</i> Rchb.f.
	งูเขี้ยวน้อย	epiphyte	<i>Luisia zollingeri</i> Rchb.f.
Micropera	แมลงปอทอง	epiphyte	<i>Micropera pallida</i> (Roxb.) Lindl.
Nervilia	แผ่นดินเย็น	terrestrial	<i>Nervilia</i> sp.
Oberonia	เอื้องไม้	epiphyte	<i>Oberonia lunata</i> (Blume) Lindl.

ชื่อสกุล	ชื่อไทย	ลักษณะวิสัย	ชื่อวิทยาศาสตร์
Oxystophyllum	หางเป็ย	epiphyte	<i>Oxystophyllum carnosum</i> Blume
Panisea	เอื้องรกรอง	epiphyte	<i>Panisea uniflora</i> (Lindl.) Lindl.
Paphiopedilum	รองเท้านารีคางกบ	terrestrial	<i>Paphiopedilum callosum</i> (Rchb.f.) Stein
Phalaenopsis	เขากวางอ่อน	epiphyte	<i>Phalaenopsis cornu-cervi</i> (Breda)Blume & Rchb.f.
	ตากล่อ	epiphyte lithophyte	<i>Phalaenopsis deliciosa</i> Rchb.f.
Pholidota	เอื้องลำต้อ	epiphyte lithophyte	<i>Pholidota articulata</i> (Lindl.)
	เอื้องกาบดอก	epiphyte	<i>Pholidota imbricata</i> Lindl.
	เอื้องเหลี่ยมลำต้อ	epiphyte	<i>Pholidota recurva</i> Lindl.
Pinalia	เอื้องกระเพาะปลา	epiphyte	<i>Pinalia acervata</i> (Lindl.) Kuntze
		lithophyte	
Podochilus	เอื้องใบมะขาม	epiphyte	<i>Podochilus microphyllus</i> Lindl.
Pomatocalpa	ช้างดำ	epiphyte	<i>Pomatocalpa spicatum</i> Breda, Kuhl & Hasselt
Rhynchostylis	เอื้องไอยเรศ	epiphyte	<i>Rhynchostylis retusa</i> (L.) Blume
Spathoglottis	เอื้องนวลจันทร์	terrestrial	<i>Spathoglottis lobbii</i> Lindl.
	ว่านจุก	terrestrial	<i>Spathoglottis plicata</i> Blume
Stichorkis	เอื้องข้าวสาร	epiphyte	<i>Stichorkis viridiflora</i> (Blume) Marg., Szlach. & Kulak
		lithophyte	
Taeniophyllum	เอื้องไร่ใบ	epiphyte	<i>Taeniophyllum calceolus</i> Carr
Thecostele	รูหิน	epiphyte	<i>Thecostele alata</i> (Roxb.) E.C.Paris & Rchb.f.

ชื่อสกุล	ชื่อไทย	ลักษณะวิสัย	ชื่อวิทยาศาสตร์
Thelasis	กระสุนพระอินทร์	epiphyte	<i>Thelasis pygmaea</i> (Griff.) Lindl.
Vanilla	เถาภูเขา	epiphyte terrestrial	<i>Vanilla aphylla</i> Blume

การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะกล้วยไม้ที่พบตามต้นไม้ล้ม กิ่งไม้หัก กล้วยไม้ที่ร่วงหล่นตามพื้นป่า และกล้วยไม้ที่เกาะอาศัยตามลำต้นและกิ่งไม้ในระดับที่สามารถเก็บตัวอย่างได้เท่านั้น แต่ยังไม่สามารถเก็บตัวอย่างได้ทั้งหมด โดยปัจจุบันผู้ศึกษา ยังคงสำรวจติดตามกล้วยไม้ป่าอยู่ และยังพบกล้วยไม้ได้มากขึ้นเรื่อยๆ โดยจะนำมาตีพิมพ์เพิ่มเติมในโอกาสต่อไป

จะเห็นได้ว่าพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางภาคใต้ตอนบนนั้นยังมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง และเป็นพื้นที่ที่น่าทำการศึกษาวิจัยต่อยอดอีกในหลาย ๆ ด้าน สำหรับการศึกษานี้ทำให้เราทราบถึงจำนวนชนิดพันธุ์ และสามารถนำมาวางแผนจัดการให้กล้วยไม้เหล่านี้ยังคงอยู่ในพื้นที่ป่าต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สลิล สิริพิชัยธรรม. 2549. กล้วยไม้ป่าเมืองไทย.

กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สำนักวิจัยฯ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

2551. คู่มือศึกษากล้วยไม้ป่า เล่ม 1. กรุงเทพฯ:

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อบฉันท ไททอง. 2543. กล้วยไม้เมืองไทย. กรุงเทพฯ:

อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Seidenfaden, G. 1972. Contributions to the Orchid Flora of Thailand IV. Dansk Botanisk Arkiv Udgivet af Dansk Botanisk Forening 67: 76-127.

_____. 1975a. Orchid Genera in Thailand I.

Calanthe R. Br. Dansk Botanisk Arkiv

Udgviet af Dansk Botanisk Forening 29 (2): 1-50.

Seidenfaden, G. 1975b. Orchid Genera in Thailand II. *Cleisostoma* Blume. Dansk Botanisk Arkiv Udgivet af Dansk Botanisk Forening 29 (3): 1-80.

_____. 1981. Contributions to the orchid flora of Thailand IX. Nordic Journal of Botany 1:192-217.

_____. 1982a. Contributions to the orchid flora of Thailand X. Nordic Journal of Botany 2:193-218.

_____. 1982b. Orchid Genera in Thailand X. *Trichotosia* Bl. And *Eria* Lidl. Opera Botanica 62: 1-157.

_____. 1985. Orchid Genera in Thailand XII. *Dendrobium* Sw. Opera Botanica 83: 1-295.

Seidenfaden, G. and H.A. Pedersen. 2002. Contributions to the orchid flora of Thailand XIV. Nordic Journal of Botany 22: 525-534.

Seidenfaden, G. and J.J. Wood. 1992. The Orchids of Peninsular Malaysia and Singapore. Olsen and Olsen, Fredensborg.

ภาคผนวก

เอื้องกุหลาบกระเป่าปัด

สิงโตร่มแดง

เอื้องปีกไก่

เอื้องใบแก้ว

เอื้องเข็มแสด

กล้วยไม้มือนาง

กลีบขาว

เอื้องตะขาบใหญ่

เอื้องดอกมะเขือใต้

อินจัน

เอื้องน้อย

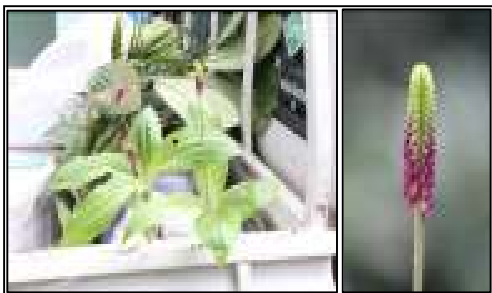
เสวตสุกรี

เอื้องตอติเล

งูเขี้ยวน้อย

สิกุลนค